

Valstybinio audito ataskaitos santrauka

AR TEIKIAMOS SOCIALINĖS PASLAUGOS
TENKINA DIDĖJANČIUS SENYVO
AMŽIAUS ASMENŲ POREIKIUS

2015 m. birželio 30 d. Nr. VA-P-10-9-10

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

Senyvo amžiaus asmuo – sukakęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuris dėl amžiaus iš dalies ar visiškai yra netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime¹.

Socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmeniui – paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui dėl amžiaus iš dalies arba visiškai praradusiam gebėjimus savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu.

Socialinių paslaugų įstaiga – socialines paslaugas teikiantis Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje įsisteigęs juridinis asmuo ar kita organizacija, jų padalinys, atitinkantis Socialinių paslaugų įstatyme nustatytus reikalavimus (jų teikiamos paslaugos atitinka socialinės globos normas, jos turi licenciją teikti socialinę globą).

Bendrosios socialinės paslaugos – be nuolatinės specialistų pagalbos teikiamos paslaugos: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, sociokultūrinės. Transporto organizavimo, maitinimo organizavimo, aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne bei kitos paslaugos.

Specialiosios socialinės paslaugos – socialinė priežiūra ir socialinė globa.

Socialinė priežiūra – visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė pagalba, kuriai nereikia nuolatinės specialistų priežiūros. Socialinei priežiūrai priskiriamos pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo bei kitos paslaugos.

Socialinė globa – visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė pagalba, kuriai reikia nuolatinės specialistų priežiūros. Socialinė globa pagal trukmę skirstoma į dienos, trumpalaikę ir ilgalaikę.

Socialinių paslaugų srities darbuotojai – socialinių paslaugų įstaigos vadovai; socialiniai darbuotojai; individualios priežiūros personalas ir kt.

Individualios priežiūros personalas – socialinio darbuotojo padėjėjas; lankomosios priežiūros darbuotojas; asmeninis asistentas.

Licencijos socialinėms paslaugoms senyvo amžiaus asmenims teikti: institucinė socialinė globa (dienos) senyvo amžiaus asmenims, institucinė socialinė globa (ilgalaikė, trumpalaikė) senyvo amžiaus asmenims, socialinė globa suaugusiems asmenims su negalia ar senyvo amžiaus asmenims namuose. Įstaigai gali būti išduodamos kelių rūšių licencijos.

Finansinių galimybių vertinimas – asmens (šėimos narių) finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimo procedūra, apimanti asmens (šėimos) pajamų, turto įvertinimą ir mokėjimo už socialines paslaugas šaltinių nustatymas.

Mokėjimo už socialines paslaugas šaltiniai – asmens (šėimos) pajamos, turtas, išreikštas pinigais, arba asmens suaugusių vaikų, kitų suinteresuotų asmenų piniginės lėšos, kurios asmenų, savivaldybės ir paslaugų gavėjo susitarimu naudojamos sutartyje numatyto asmens (šėimos) mokėjimo dydžio teikiamoms socialinių paslaugų išlaidoms apmokėti.

SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Departamentas – Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

¹ Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas, 2006-01-19 Nr. X-493, 2 str.

SANTRAUKA

Lietuvos, kaip ir daugelio Europos valstybių visuomenė sensta: 1990 m. senatvės pensijos amžiaus sulaukę gyventojai sudarė 19,1 proc. visų šalies gyventojų, 2014 m. – 22,4 proc. Ilgėjant gyvenimo trukmei (1990 m. vidutinė gyvenimo trukmė buvo 71,4 m., 2012 m. – 73,98 m.) senyvo amžiaus žmonių dalis ateityje didės. Prognozuojama, kad 2060 m. pradžioje beveik 37 proc. Lietuvos gyventojų bus pagyvenę žmonės². Taigi didės ir socialinių paslaugų poreikis, o tai nemenkas iššūkis šalies socialinių paslaugų organizavimo sistemai – ji turi prisitaikyti prie didėjančio paslaugų poreikio, pertvarkyti esamą ar sukurti naują paslaugų infrastruktūrą.

Norint įgyvendinti žmonių teisę gyventi bendruomenėje, būtina užtikrinti žmonėms prieinamas ir jiems galimybę dalyvauti kasdieniame gyvenime suteikiančias bendruomenines paslaugas³. Audito objektas susijęs su ES strategijos „Europa 2020“ integracinio prioriteto siekiu „Kova su skurdu ir socialine atskirtimi“ ir neatsiejamas nuo bendro Europos įsipareigojimo laikytis pagrindinių žmogaus teisių ir socialinės įtraukties vertybių.

Valstybinis veiklos auditas buvo įtrauktas į valstybinio audito programą, nes šalyje daugėja senyvo amžiaus asmenų ir didėja socialinių paslaugų poreikis, savivaldybėse skirtinga ir neišvystyta socialinių paslaugų infrastruktūra, daugumoje neteikiamos kompleksinės socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmenims.

Socialinių paslaugų planavimas ir teikimas, socialinių paslaugų įstaigų steigimas ir išlaikymas yra savarankiška savivaldybių funkcija, o socialinės globos teikimo asmenims su sunkia negalia užtikrinimas yra valstybinė (valstybės perduota savivaldybėms) funkcija⁴. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija įgyvendina valstybės socialinių paslaugų politiką⁵.

Socialinės paslaugos finansuojamos iš valstybės, savivaldybių biudžetų lėšų, socialinių paslaugų įstaigų lėšų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, užsienio fondų, paramos (aukų), asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas ir kitų lėšų. Socialinėms paslaugoms skiriamas finansavimas 2012–2014 m. didėjo: 2012 m. skirta 63 mln. Eur, 2013 m. – 68 mln. Eur, 2014 m. – 81,8 mln. Eur⁶. Integralios pagalbos plėtros programai⁷ įgyvendinti 2013–2015 m. iš Europos socialinio fondo 21 savivaldybei skirta 5,8 mln. Eur.

Audito tikslas – įvertinti, ar efektyviai organizuotas socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims teikimas savivaldybėse. Tikslui pasiekti vertinome, ar:

- tinkamai įvertinamas senyvo amžiaus asmens socialinių paslaugų poreikis;
- sukurta socialinių paslaugų infrastruktūra gali patenkinti didėjančią socialinių paslaugų poreikį;
- užtikrinama socialinių paslaugų kokybės kontrolė.

² Remiantis Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) prognozėmis.

³ Europos ekspertų grupė perėjimo nuo institucinės prie bendruomenėje teikiamos globos klausimais, Bendrosios Europos perėjimo nuo institucinės prie bendruomenėje teikiamos globos gairės, Briuselis, 2012 m. lapkritis.

⁴ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 6 str. 12 p. ir 7 str. 32 p.

⁵ Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas, 2006-01-19 Nr. X-493, 11 str.1 d. 1p.: teikia Vyriausybei siūlymus dėl valstybės socialinių paslaugų sistemos ir socialinio darbo vystymo krypčių, rengia teisės aktų projektus dėl socialinių paslaugų poreikio nustatymo, socialinių paslaugų skyrimo, teikimo, finansavimo, mokėjimo už socialines paslaugas, analizuoja ir vertina socialinių paslaugų būklę šalyje ir teikia siūlymus savivaldybėms ir kt.

⁶ Savivaldybių pateikti 2014 m. duomenys preliminarūs.

⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012-07-20 įsakymu Nr. A1-353.

Auditą atlikome Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje. Duomenis ir informaciją rinkome iš Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Statistikos departamento ir 60-ies savivaldybių. Papildomas audito procedūras atlikome šešiose savivaldybėse (Vilniaus m., Alytaus m., Marijampolės, Plungės r., Palangos, Klaipėdos m.).

Audituojamas laikotarpis – 2012–2013 m., duomenų analizei buvo naudojami ankstesnių laikotarpių ir 2014 m. duomenys.

Audito išvados suformuluotos išanalizavus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Socialinių paslaugų priežiūros departamento, Statistikos departamento ir 60-ies savivaldybių pateiktą informaciją ir papildomai atliktų audito procedūrų šešiose savivaldybėse gautus duomenis.

Nustatėme, kad socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmenims savivaldybėse organizuojamos neefektyviai ir negali patenkinti didėjančio šių paslaugų poreikio: nėra nei vienos savivaldybės, kuri turėtų visų rūšių senyvo amžiaus asmenims teikiamų socialinių paslaugų infrastruktūrą, atitinkančią socialinių paslaugų išvystymo normatyvus. Savivaldybėse nenustatomi visi senyvo amžiaus asmenys, kuriems reikia pagalbos. Dėl neišvystytos socialinių paslaugų, teikiamų asmens namuose, infrastruktūros ir tinkamų paslaugos parinkimo kriterijų nebuvimo, skiriant asmeniui socialinės globos paslaugą, neteikiamas prioritetas paslaugoms, suteikiančioms galimybę asmeniui kuo ilgiau likti savo namuose. Todėl ilgiausios eilės yra socialinės globos institucijoje teikiamoms ilgalaikės socialinės globos paslaugoms (2014 m. jos laukė 47 proc. visų eilėje esančių asmenų). Trūksta kvalifikuotų darbuotojų, teikiančių socialinės priežiūros ir dienos globos paslaugas asmens namuose, o tai turi neigiamos įtakos ne tik paslaugų prieinamumui, bet ir teikiamų paslaugų kokybei. Neužtikrinama efektyvi socialinių paslaugų kokybės kontrolė.

Siekiant didinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę, rekomendavome Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai išanalizuoti socialinių paslaugų poreikį savivaldybėse ir numatyti konkrečias socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims plėtros kryptis ir priemones; tobulinti senyvo amžiaus asmens socialinės globos poreikio nustatymo metodiką ir mokėjimo už ilgalaikę socialinę globą tvarką; patikslinti socialinių paslaugų srities darbuotojų, teikiančių socialinės priežiūros ir dienos globos asmens namuose paslaugas, darbo normatyvus. Socialinių paslaugų ir priežiūros departamentui – užtikrinti efektyvesnę teikiamų socialinės globos paslaugų kokybės kontrolę. Savivaldybėms pateikėme siūlymus, kaip efektyviau organizuoti paslaugas jų teritorijoje gyvenantiems senyvo amžiaus asmenims.

Įvertinę surinktus įrodymus, pateikiame valstybinio audito išvadas ir rekomendacijas.

IŠVADOS

1. Savivaldybės socialiniai darbuotojai netinkamai nustato asmens poreikį socialinėms paslaugoms, todėl ne visi, kam reikalinga pagalba, gali laiku ją gauti, nes:

1.1. Nustatomi ne visi senyvo amžiaus asmenys, kuriems galimai reikia paslaugų – du trečdaliai savivaldybių nekaupia informacijos apie jų teritorijoje gyvenančius senyvo amžiaus asmenis ir nevertina ar jiems yra reikalinga pagalba, jei asmuo pats nesikreipia. Socialinių paslaugų įstatyme sveikatos priežiūros ir policijos darbuotojams nustatyta pareiga teikti informaciją socialiniams darbuotojams apie senyvo amžiaus asmenis, kuriems reikia pagalbos, tačiau 14 iš 43 informaciją pateikusių savivaldybių per trejus metus iš šių įstaigų negavo tokios informacijos arba tai buvo pavieniai atvejai. Trūksta informacijos apie savivaldybėse teikiamas socialines paslaugas, ji neteikiama vartotojui patrauklia forma (ne tik internete, bet ir gydymo įstaigose, paštu ir pan.), nėra centralizuotai kaupiama ir viešai prieinama aktuali informacija apie šalyje veikiančias socialinės globos įstaigas senyvo amžiaus žmonėms (laisvas vietas, paslaugų kainas ir pan.), todėl pats asmuo ar jo artimieji nesikreipia dėl socialinių paslaugų skyrimo (1.1 poskyris).

1.2. Sprendimas skirti asmeniui konkrečią socialinę paslaugą priklauso nuo socialinio darbuotojo subjektyvaus vertinimo ir savivaldybėje esančios paslaugų infrastruktūros, nes nėra aiškių kriterijų, kada gali būti siūloma viena ar kita paslauga (visiškai nesavarankiškam asmeniui gali būti siūlomos 5 skirtingos socialinės globos paslaugos, tiekiamos globos įstaigoje arba asmens namuose). Todėl, parenkant asmeniui socialinę paslaugą, prioritetas ne visada teikiamas paslaugoms, kurios sudaro prielaidas asmeniui kuo ilgiau gyventi savo namuose, visais nagrinėtais atvejais (79), nustatant ilgalaikę socialinę globą įstaigoje, nepasiūlytos alternatyvios asmens namuose teikiamos socialinės paslaugos (1.2 poskyris).

2. Netinkamai įvertinamos asmens finansinės galimybės mokėti už ilgalaikės socialinės globos paslaugas – savivaldybės socialiniai darbuotojai neturi galimybės įvertinti asmens turimo finansinio turto, o asmenys, pildydami prašymą socialinėms paslaugoms gauti, jo nenurodo arba nurodo ne visą. Savivaldybėse taikoma skirtinga praktika apskaičiuojant asmens, kuris yra pasirašęs išlaikymo iki gyvos galvos (rentos) sutartį, mokėjimo už paslaugą dydį. Todėl kai kuriais atvejais apskaičiuojama didesnė valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšomis kompensuojama dalis už suteiktas paslaugas (1.3 poskyris).

3. Esama socialinių paslaugų infrastruktūra savivaldybėse netenkina didėjančio socialinių paslaugų poreikio (2014 m. pabaigoje eilėje laukė 1 222 asmenys: 571 ilgalaikės socialinės globos, 399 pagalbos į namus, 155 dienos globos asmens namuose socialinių paslaugų), nes:

3.1. Senyvo amžiaus asmenims teikiamų visų rūšių socialinių paslaugų infrastruktūros, atitinkančios socialinių paslaugų išvystymo normatyvus, neturi nė viena savivaldybė, daugelyje (2/3) savivaldybių neteikiamos kompleksinės paslaugos (2.1 poskyris).

3.2. Savivaldybių socialines paslaugas teikiančiose įstaigose trūko kvalifikuotų darbuotojų: 11 įstaigų trūko dienos globą asmens namuose teikiančių darbuotojų, ne visose įstaigose įsteigtos normatyvuose nustatytos pareigybės (slaugytojų, kineziterapeutų / masažuotojų / ergoterapeutų) ir paslaugos nėra organizuojamos iš kitų įstaigų. Netobulinama darbuotojų kompetencija – daugiau nei pusė socialinių paslaugų srities darbuotojų netobulino kompetencijos, trečdalis, neturintys tinkamos kvalifikacijos, nėra išklause įžanginių mokymų. Tai turi neigiamos įtakos ne tik paslaugų prieinamumui, bet ir kokybei – nustatyta atveju, kai pagal medicinos normą slaugytojo arba jo

padėjėjo kompetencijai priskirtos paslaugos (gydytojo paskirtų vaistų davimas ir pan.) buvo teikiamos socialinio darbuotojo padėjėjo, neturinčio atitinkamos kvalifikacijos (2.2 ir 2.3 poskyriai).

3.3. Nenustatyti socialinio darbuotojo, teikiančio pagalbos į namus paslaugas, darbo normatyvai. Dienos globą asmens namuose organizuojančio socialinio darbuotojo darbo normatyvai yra per maži, o individualios priežiūros personalo, teikiančio pagalbos į namus paslaugas darbo normatyvams nustatytas netinkamas kriterijus (pagal bendrą savivaldybės gyventojų skaičių) neatitinka senyvo amžiaus asmenų poreikio. Todėl neužtikrinamas pakankamas darbuotojų skaičius savivaldybėse (2.2 poskyris).

3.4. Individualios priežiūros personalas 34 savivaldybėse nėra aprūpintas transporto priemonėmis. 23 savivaldybėse problemiška nuvykti pas paslaugų gavėjus, nes yra toli gyvenančių (iki kurių nuvykti sugaištama iki 2 val.), kai kuriose savivaldybėse tenka eiti pėsčiomis didelį atstumą, nes nėra visuomeninio transporto. Todėl socialinės paslaugos namuose organizuojamos neefektyviai, nes sugaištama daug laiko nuvykti pas klientą (2.4 poskyris).

4. Neužtikrinama pakankama socialinių paslaugų kokybės kontrolė:

4.1. Socialinių paslaugų priežiūros departamentas nustatytu periodiškumu⁸ netikrino ilgalaikę globą senyvo amžiaus asmenims teikiančių įstaigų – dauguma jų (60 iš 99) netikrintos 5 metus ir ilgiau, nebuvo įvertinta nė viena įstaiga, teikianti dienos socialinę globą asmens namuose. Neatitikimų šalinimą stebėjo tik tam tikrą nustatytą laiką, neatsižvelgiant į tai, jog dalis jų lieka nepašalinti (2012 m. – 40 proc., 2013 m. – 65 proc., 2014 m. – 33 proc.), nevykdė gerosios praktikos pavyzdžių, įgyvendinant socialinės globos normas senyvo amžiaus asmenims skirtose įstaigose, sklaidos (3.2 poskyris).

4.2. Savivaldybėms teisės aktais pavesta vykdyti socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolę, tačiau ji nevykdoma – teikiamų socialinės priežiūros paslaugų kokybės nevertino visos šešios audituotos savivaldybės (3.3 poskyris).

⁸ Ne rečiau kaip kartą per 5 metus.

REKOMENDACIJOS

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Siekiant didinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę, mažinti jų infrastruktūros išvystymo skirtumus savivaldybėse:

1. Išanalizuoti socialinių paslaugų išvystymo poreikį savivaldybėse ir numatyti konkrečias socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims plėtros kryptis ir priemones, kurios užtikrintų, kad senyvo amžiaus asmuo kuo ilgiau galėtų likti savo namuose ir bendruomenėje. Sudaryti sąlygas savivaldybėms teikti paraiškas gauti investicijas iš ES fondų ar paramą iš kitų finansinių mechanizmų lėšų alternatyvių ilgalaikiai socialinei globai institucijoje socialinių paslaugų plėtrai – integralios pagalbos senyvo amžiaus žmonėms teikimui, darbuotojų kvalifikacijos kėlimui ir kt. priemonėms (3.1 išvada).
2. Patikslinti socialinių paslaugų srities darbuotojų, teikiančių socialinės priežiūros ir dienos globos paslaugas namuose, darbo normatyvus, kurie užtikrintų socialinių paslaugų poreikį atitinkantį darbuotojų skaičių savivaldybėse, sudarytų prielaidas teikti psichologinę pagalbą senyvo amžiaus asmenims namuose (3.3 išvada).
3. Siekiant gerinti visuomenės informavimą apie teikiamas socialines paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir šių paslaugų prieinamumą, imtis konkrečių priemonių, kad būtų skelbiama aktuali informacija apie visoje šalyje veikiančias socialinės globos įstaigas senyvo amžiaus asmenims (socialinės globos kainas socialinės globos namuose, laisvas vietas juose, laukiančių eilėje asmenų skaičių) (1.1 išvada).
4. Siekiant, kad asmeniui būtų parenkama labiausiai jo poreikius atitinkanti socialinė paslauga ir senyvo amžiaus asmuo kuo ilgiau gyventų savo namuose, tobulinti teisės aktus:
 - 4.1. numatyti, kad socialinis darbuotojas, įvertinęs senyvo amžiaus asmens socialinės globos poreikį, išvadoje dėl rekomenduojamų socialinių paslaugų skyrimo prioritetą teiktų alternatyvioms ilgalaikiai socialinei globai institucijoje socialinėms paslaugoms;
 - 4.2. numatyti, kad socialinis darbuotojas, išvadoje dėl rekomenduojamų socialinių paslaugų pasiūlęs skirti asmeniui ilgalaikę socialinę globą institucijoje, turi nurodyti priežastis, kodėl nesiūlomoms alternatyvios socialinės paslaugos;
 - 4.3. asmens, kuriam reikia socialinių paslaugų, prašymo formoje numatyti galimybę nurodyti pageidaujamą ilgalaikės socialinės globos paslaugas teikiančią įstaigą (1.2 išvada).
5. Siekiant, kad savivaldybės turėtų galimybę tinkamai įvertinti asmens finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas, papildyti teisės aktus: nustatyti mokėjimo už teikiamas socialines paslaugas tiems asmenims, kurie yra sudarę išlaikymo iki gyvos galvos (rentos) sutartis, tvarką (2 išvada).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Sveikatos apsaugos ministerijai

6. Nustatyti individualios priežiūros darbuotojo - slaugytojo padėjėjo, teikiančio integralią pagalbą asmens namuose, funkcijas ir atsakomybę (3.2 išvada).
7. Organizuoti individualios priežiūros personalui, teikiančiam dienos globos socialines paslaugas, mokymus (3.2 išvada).

Socialinių paslaugų priežiūros departamentui

8. Siekiant užtikrinti efektyvią teikiamų socialinės globos paslaugų kokybės kontrolę: nustatyti periodiškumu vykdyti socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus asmenims teikiančių įstaigų patikrinimus; neatitikimų pašalinimą stebėti iki tol, kol jie bus pašalinti; vykdyti nustatytų pažeidimų įstaigose prevenciją ir gerosios praktikos pavyzdžių, įgyvendinant socialinės globos normas, sklaidą, skelbti šią informaciją departamento interneto svetainėje (4.1 išvada).

9. Parengti savivaldybėms rekomendacijas, kurios užtikrintų tinkamą socialinės priežiūros kokybės kontrolę ir formuotų bendrą socialinei priežiūrai keliamų reikalavimų taikymo praktiką savivaldybėse (4.2 išvada).

Siūlymai savivaldybėms:

Siekiant patenkinti didėjantį socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims poreikį ir užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę:

1. ieškoti galimybių didinti alternatyvių institucinei ilgalaikei socialinei globai socialinių paslaugų mastą, teikti kompleksines integralios pagalbos paslaugas (3.1 išvada);
2. socialines paslaugas teikiančių įstaigų darbuotojų pareigybių sudėtį ir skaičių planuoti pagal nustatytus darbo laiko sąnaudų normatyvus ir atsižvelgti į didėjantį šių paslaugų poreikį (3.2 išvada).
3. organizuoti socialinės paslaugų srities darbuotojų mokymus (3.2 išvada);
4. organizuoti socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolę (4.2 išvada);
5. savivaldybėse, kuriose yra paslaugų gavėjų, gyvenančių nutolusiose ir sunkiai visuomeniniu transportu pasiekiamose vietovėse, lankomosios priežiūros darbuotojus aprūpinti transporto priemonėmis; savivaldybėse, kuriose yra galimybė paslaugos gavėją operatyviai pasiekti visuomeniniu transportu – kompensuoti transporto išlaidas (3.4 išvada);
6. imtis konkrečių priemonių, kad būtų užtikrintas informacijos apie asmenis, kuriems reikalingos socialinės paslaugos, perdavimas savivaldybei iš asmens sveikatos priežiūros ir kitų įstaigų (1.1 išvada);
7. kaupti informaciją apie savivaldybės teritorijoje gyvenančius senyvo amžiaus asmenis, įvairiomis priemonėmis (internete, paštu, gydymo įstaigose ir kt.) informuoti juos apie teikiamas socialines paslaugas (1.1 išvada).
8. imtis konkrečių priemonių, kad asmenys, pageidaujantys gauti ilgalaikę socialinę globą, pateiktų duomenis apie turimą finansinį turtą (2 išvada).